

Proefkatern

DOCENTENHANDLEIDING

VLOT NEDERLANDS

Methode Nederlands
voor (jong)volwassen anderstaligen
CEFR B1

Fros van der Maden

Edutekst

U downloadt de audiobestanden (mp3-formaat) en videobestanden die horen bij de methode via: www.edutekst.eu/audio en www.edutekst.eu/video

Copyright 2018 Edutekst

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden opgeslagen of vermenigvuldigd op welke wijze dan ook, zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Aanwijzingen per hoofdstuk	7
3	Antwoorden per hoofdstuk	25
4	Over de woordentoetsen	44
4.1	Mondelinge woordentoetsen	46
4.2	Schriftelijke woordentoetsen	52
5	Hoofdstuktoetsen	65
6	Antwoorden bij de hoofdstuktoetsen	78
7	Assessment gespreksvaardigheid	81

1 Inleiding

Vlot Nederlands: een taalmethode op niveau B1

Vlot Nederlands is een taalmethode voor (jong)volwassenen op niveau B1. Op het B-niveau drukt de taalleerder zich nog niet foutloos uit, maar hij of zij heeft al wel een basis opgebouwd en is bezig die uit te bouwen. Taalleerders op dit niveau herkennen hun eigen 'fouten' vaak al en proberen ze zelf te verbeteren. Hun woordenschat breidt zich uit en ze proberen complexere zinnen te bouwen dan eerder. *Vlot Nederlands* speelt hierop in door veel aandacht te besteden aan de productieve vaardigheden, met name aan formuleren en aan het systematisch uitbreiden van de woordenschat.

Hoeveel tijd nodig is om *Vlot Nederlands* door te werken, hangt af van diverse factoren, maar zal minimaal een tijdsinvestering van 80 tot 90 klokuren vragen. Dat is inclusief huiswerk en toetsing, maar exclusief optionele opdrachten en eventuele eigen projecten.

Werken in de les en huiswerk maken

Vlot Nederlands bestaat uit 12 hoofdstukken. De onderdelen A, B en C doen de taalleerders in groepsverband tijdens contacturen onder begeleiding van een docent of taalcoach.

Voor de oefeningen waarbij wordt samengewerkt staat het symbool .

Onderdeel D is huiswerk: de D-oefeningen doen de taalleerders zelfstandig *buiten* de contacttijd. Vragen over het huiswerk kunnen tijdens de volgende les worden gesteld.

In de les werken aan spreek- en gespreksvaardigheid

De tijd in de les wordt zo veel mogelijk gebruikt om te oefenen met spreek- en gespreksvaardigheid. Er wordt aan de hand van vragen en opdrachten veel gepraat over luister- en leesteksten en er worden spreekbeurtjes gehouden, waarover door de groep vragen worden gesteld. De docent of taalcoach geeft tijdens de les zo veel mogelijk feedback op de spreek- en gespreksvaardigheid, zowel individueel als in het algemeen.

Ook worden in de les vaste formuleringen ('chunks') aangeboden en geoefend en worden grammaticaregels behandeld die de taalleerders helpen om beter te formuleren.

Deze stof wordt tijdens de les, op een enkele uitzondering na, *mondeling* geoefend. Let er dus op dat taalleerders tijdens oefeningen in formuleren niet gaan schrijven.

Huiswerk: oefenen met woordenschat, grammatica en schrijven

Thuis oefenen de taalleerders met woorden die in leestekst D1 (in hoofdstuk 1: C2) worden aangeboden. Eerst lezen zij deze tekst. In D2 staan de woorden uit de tekst in een lijst.

De taalleerders beluisteren een audiotekst met deze woorden en herhalen ze terwijl zij de woordenlijst lezen. Woorden die zij nog niet herkennen, markeren ze en zoeken ze nogmaals op in tekst D1. Lukt het niet de betekenis in de context vast te stellen, dan worden de woorden opgezocht in een woordenboek. Na diverse oefeningen te hebben gemaakt met de woorden krijgen de taalleerders de opdracht de woorden te leren en daarbij te letten op de spelling en betekenis (synoniem of omschrijving), indien relevant tegenstelling en gebruik in de zin. Over de geleerde woorden is aan het begin van elk volgende hoofdstuk een korte mondelinge of schriftelijke woordentoets.

Naast de woorden uit tekst D1 worden in elk hoofdstuk Nederlandse uitdrukkingen rond het thema 'het lichaam' aangeboden, zodat de taalleerder al een beetje vertrouwd raakt met figuurlijk taalgebruik in het Nederlands.

Voorts wordt in de D-oefeningen de grammatica die in het hoofdstuk is behandeld nogmaals toegepast in oefeningen en wordt reeds bekend veronderstelde grammatica opgefrist.

Aan de hand van schrijfopdrachten wordt geoefend met het produceren van de diverse tekstsoorten. De uitwerkingen van de schrijfopdrachten mailen de taalleerders naar u of ze leveren ze de volgende les op papier bij u in, zodat u feedback kunt geven.

Het huiswerk wordt *thuis* nagekeken door de taalleerder zelf, dus niet in contacttijd. De antwoorden staan achterin het cursistenboek én in deze docentenhandleiding. Het is handig om daarbij de antwoorden *los* naast het boek te hebben, want dat maakt de correctie gemakkelijker. Daarom zou u voor de taalleerders de antwoordbladen uit de docentenhandleiding in veelvoud kunnen kopiëren, er een nietje doorheen doen en ze tijdens de eerste les uitdelen. U kunt dit ook overlaten aan de taalleerders.

Vlot Nederlands is een methode die veel inzet en tijdsinvestering vraagt van taalleerders: om al het huiswerk goed te doen, zullen ze aardig wat zelfdiscipline moeten opbrengen. Maar tijdens de pilot in de ontwikkelingsfase constateerden verschillende taalleerders dat hun inspanningen wel degelijk resultaat hadden: hun taalvaardigheid werd echt groter. Succeservaringen, zoals merken dat je ineens in staat bent om een gesprekje helemaal in het Nederlands te voeren, leveren motivatie op om tijd te investeren in het leren van de taal.

Succesvol werken aan de woordenschat

Wat betreft de woordenschatverwerving wordt in *Vlot Nederlands* uitgegaan van de Wet van Carpay, waarin het belang van herhaling en oefening voor het daadwerkelijk leren van nieuwe woorden is vastgelegd. Deze wet houdt in dat woorden, om ze echt op te nemen in je vocabulaire, een minimumaantal malen op verschillende manieren en in verschillende contexten moeten worden herhaald en geoefend. Meestal wordt daarbij uitgegaan van de 4+1+1+1-regel, hoewel ook wel als regel ‘minimaal 5 maal’ wordt gehanteerd.

Om te beginnen moet het nieuwe woord worden *gesemantiseerd*: de taalleerder moet de betekenis van het woord leren kennen. Semantiseren kan inhouden dat de docent het woord uitlegt, maar ook dat de taalleerder de betekenis raadt en/of opzoekt. Naarmate de taalleerder meer verbindingen legt met andere woorden (synoniemen, tegenstellingen, woorden uit eenzelfde betekenisveld), raakt het woord sterker verankerd in zijn of haar geheugen. Het woord moet in de semantiseringsfase 4 x kort na elkaar in verschillende contexten worden aangeboden. In *Vlot Nederlands* wordt de semantiseringsfase doorlopen tijdens het lezen van de tekst, het beantwoorden van vragen over de tekst, het beluisteren en lezen van de afzonderlijke woorden in de woordenlijst en het vaststellen van de betekenis aan de hand van de woordenlijst.

Na de semantisering volgt de *consolidatie*. Het woord moet minimaal drie keer, op momenten niet te kort na elkaar, gebruikt worden om in het geheugen te blijven zitten.

Consolidatie vindt plaats tijdens het maken van de huiswerkoefeningen: de woorden worden in nieuwe contexten gebruikt, opgeschreven en associatief gecombineerd met andere woorden. Tijdens het leren wordt nagedacht over spelling, betekenis (synoniem of omschrijving), tegenstelling en gebruik in de zin. Om de momenten van consolidatie te spreiden, kunnen de taalleerders het huiswerk het best op verschillende dagen doen.

De derde en laatste fase is de *controle* in de vorm van een woordentoets. Voordat de toets wordt afgenomen, wordt de tekst nog even teruggeroepen in het geheugen en worden de oefeningen met woordassociaties klassikaal besproken. Ook worden de woorden in latere hoofdstukken nogmaals herhaald. Als de taalleerder al deze fasen heeft doorlopen, is zeker aan de 4+1+1+1-regel voldaan. Dit houdt in dat de taalleerder ervan kan uitgaan dat de nieuwe woorden daadwerkelijk zijn opgenomen in zijn of haar woordenschat.

U zou uw groep een (vereenvoudigde) uitleg kunnen geven van de Wet van Carpay. Als taalleerders begrijpen hoe deze werkt, begrijpen ze ook direct waarom het maken van het huiswerk nodig is voor het welslagen van de cursus.

Thema's en projecten

Elk hoofdstuk heeft een thema. In hoofdstuk 2 is dat bijvoorbeeld *muziek*. Het centrale thema wordt verbonden met bepaalde andere onderwerpen. In hoofdstuk 2 zijn dat *liefde*

en relaties en de ontwikkeling van kinderen. De docent kan desgewenst naar eigen inzicht projecten verbinden aan de thema's en zo de cursus in de breedte uitbreiden.

De eerste les

Neem tijdens de eerste les, bij C3, de tijd om de taalleerders de opzet van de methode uit te leggen. Wijs erop hoe belangrijk het is om voldoende tijd te besteden aan het huiswerk. Alleen door voldoende herhaling en oefening worden nieuwe woorden daadwerkelijk opgenomen in de woordenschat.

Per hoofdstuk moeten de taalleerders uitgaan van 3 tot 4 uur huiswerk. Benadruk dat ze, door geen of weinig huiswerk te maken, niet alleen zichzelf, maar ook anderen benadelen, omdat ze dan niet optimaal kunnen meekomen in de les. De contacturen zijn echt bedoeld als een soort practicum, waarin wordt *toegepast* wat is geleerd.

Woordenboek

Adviseer de taalleerders om een N-N woordenboek aan te schaffen, bij voorkeur *Van Dales Basiswoordenboek*, dat speciaal voor anderstaligen is ontwikkeld. Dit woordenboek is verkrijgbaar in een goedkope pocketeditie.

Hulpmiddelen

Achterin het boek is, naast de antwoorden bij de oefeningen, een lijst van onregelmatige werkwoorden te vinden, gerangschikt op infinitief en op verleden en voltooid tijd. Daarnaast is er een lijst van vertaalde grammaticale termen (Engels, Spaans, Frans en Duits) en een alfabetische lijst van de woorden uit D1+D2. Achter de woorden staat in welk(e) hoofdstuk(ken) de woorden zijn behandeld. Wijs de taalleerders op deze hulpmiddelen.

Woordentoetsen en hoofdstuktoetsen

Aan het begin van elk nieuw hoofdstuk doen de taalleerders, zoals gezegd, een korte mondelinge *of* schriftelijke woordentoets over de woorden uit de D1-leestekst in het vorige hoofdstuk. Sla de woordentoetsen niet over, want ze zijn, zoals hierboven is toegelicht, een onderdeel van het proces van woordenschatverwerving.

De taalleerders laten in de woordentoets zien dat ze de woorden kunnen spellen, de betekenis kennen (synoniem of omschrijving) en dat ze tegenstellingen kennen van woorden als dat relevant is. Ook moeten ze zinnen kunnen maken met de woorden.

Na hoofdstuk 4, 8 en 12 zijn er drie langere schriftelijke (formatieve) hoofdstuktoetsen over de overige stof uit de voorafgaande vier hoofdstukken. In deze toetsen worden de woorden niet nogmaals apart bevraagd. Zowel de woordentoetsen als de hoofdstuktoetsen vindt u hierna, evenals de antwoorden bij de toetsen en normeringsvoorstellen.

Gespreksvaardigheidsassessment

Aan het eind van de cursus kunt u het behaalde niveau van gespreksvaardigheid vaststellen met een gespreksvaardigheidsassessment. Dit assessment vindt u achterin deze handleiding. De bedoeling is dat u het assessment niet zelf afneemt, maar het laat afnemen door anderen. Zoek hiervoor vrijwilligers onder *native speakers* die u kent. Mijn ervaring is dat mensen het vaak heel leuk vinden om aan een assessment mee te werken. Voor taalleerders is een assessment aan het eind van een cursus vaak een echte *boost*, omdat ze er meestal achter komen dat ze al veel meer kunnen dan ze dachten.

Fros van der Maden